

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002630

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тутова Юлія Віталіївна

2. Yuliia V. Tutova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-2318-3295

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 48007 (081 Право)

Дата захисту: 01-07-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13998

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.27.51

Тема дисертації:

1. Компенсація шкоди, завданої збройною агресією за цивільним законодавством
2. Compensation for damage caused by armed aggression under civil law

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячене комплексному аналізу теоретичних і практичних проблем компенсації майнової та немайнової шкоди, заподіяної внаслідок збройної агресії, у межах цивільного законодавства України. Робота є першим в українській цивілістиці цілісним дослідженням, у якому питання відшкодування майнової та компенсації моральної шкоди, завданої збройною агресією, розглядаються крізь призму сучасних викликів та необхідності гармонізації національної правової системи з міжнародними стандартами. Актуальність теми зумовлена безпрецедентним масштабом порушень особистих немайнових та майнових прав фізичних та юридичних осіб внаслідок бойових дій, що потребує переосмислення класичних підходів до компенсації шкоди, а саме – застосування окрім загальних механізмів відшкодування шкоди та основ цивільно-правової відповідальності до спеціальних механізмів. Автор наголошує, що в умовах триваючої агресії, коли традиційні міжнародно-правові механізми (репарації, контрибуції) залишаються тимчасово недоступними, держава Україна зобов'язана вибудувати ефективну внутрішню систему захисту та компенсації, яка б задовольнила потреби постраждалих уже сьогодні. У межах

дослідження проведено ґрунтовний аналіз категоріального апарату. Зокрема, обґрунтовано доцільність розмежування термінів «відшкодування» та «компенсація». Автор пропонує використовувати термін «компенсація» як ширшу категорію, що охоплює будь-які дії майнового або немайнового характеру, спрямовані на задоволення інтересів постраждалої особи, що урівноважать її становище. Це особливо актуально для завдання шкоди немайновій сфері осіб та випадків незворотного знищення унікального майна, а також, коли фактично шкоду неможливо розрахувати і особа не може звернутися про рівнозначну відплату. Зважаючи на дослідження визначних характеристик сформульовано поняття шкоди як категорії цивільно-правової відповідальності, яка полягає у спричиненні особі негативних наслідків майнового чи немайнового характеру та є основним елементом для притягнення порушника до цивільно-правової відповідальності. Визначено, що шкоду не можна ототожнювати із втратами, оскільки такі втрати можуть проявлятися як наслідки у більшому розмірі. Встановлено, що в розрізі зобов'язань із відшкодування шкоди, такою шкодою будуть вважатися спричиненні особі негативні наслідки у вигляді майнових або немайнових втрат, що вимагають від заподіювача відшкодування. Визначено, що цивільне законодавство вказує на те, що особа може бути притягнена до цивільно-правової відповідальності за порушення прав та обов'язків індивідуальних суб'єктів. У дослідженні акцентована увага на додаткових аргументах на користь тези, основною функцією цивільно-правової відповідальності є відновлювальна (компенсаційна), оскільки її загальною метою є відновлення порушеного суб'єктивного цивільного права на підставі принципу відповідності розміру відповідальності розміру заподіяної шкоди або збитків. Обстоюється думка, що заходами цивільно-правової відповідальності є цивільно-правові санкції, які застосовуються до порушника, коли йдеться про наявність порушеного права, що потребує захисту. Встановлено, що способи захисту є різними, у тому числі самостійними, без залучення контролюючих органів (самозахист), а також превентивними, тобто спрямованими на запобігання порушення. У дисертаційному дослідженні розвинено ідею про те, що збройна агресія є специфічною підставою цивільно-правової відповідальності, що може мати первинний або похідний характер. Встановлено, що первинною підставою виступає безпосереднє вторгнення та бойові дії, тоді як похідні підстави пов'язані з ланцюговими наслідками, такими як відсутність пального, енергетична криза чи руйнування логістичних шляхів, що призводять до неможливості виконання договірних зобов'язань. Визначено, що шкода завдається не лише прямим влучанням снарядів, а й через вимушене зупинення бізнес-процесів.

2. This dissertation research is devoted to a comprehensive analysis of the theoretical and practical issues of compensation for pecuniary and non-pecuniary damage caused by armed aggression within the framework of Ukrainian civil law. This work is the first comprehensive study in Ukrainian civil law in which the issues of compensation for property damage and non-pecuniary harm caused by armed aggression are examined through the prism of contemporary challenges and the need to harmonise the national legal system with international standards. The relevance of the topic stems from the unprecedented scale of violations of the personal non-property and property rights of individuals and legal entities as a result of hostilities, which necessitates a rethinking of traditional approaches to compensation for damage, namely the application of special mechanisms in addition to general mechanisms for compensation and the principles of civil liability. The author emphasises that in the context of ongoing aggression, when traditional mechanisms of international law (reparations, contributions) remain temporarily unavailable, the State of Ukraine is obliged to establish an effective domestic system of protection and compensation that would meet the needs of victims today. The study conducts a thorough analysis of the conceptual framework. In particular, the author justifies the need to distinguish between the terms 'reimbursement' and 'compensation'. The author proposes using the term 'compensation' as a broader category encompassing any actions of a pecuniary or non-pecuniary nature aimed at satisfying the interests of the affected person and restoring their position. This is particularly relevant in cases of damage to a person's non-pecuniary sphere and instances of irreversible destruction of unique property, as well as when it is effectively impossible to calculate the damage and the person cannot seek equivalent redress. Based on an examination of key characteristics, the concept of damage has been formulated as a category of civil liability, which consists in causing a person negative consequences of pecuniary or non-pecuniary nature and constitutes the fundamental

element for holding the wrongdoer liable under civil law. It has been established that damage cannot be equated with losses, as such losses may manifest themselves as consequences of a greater magnitude. It has been established that, in the context of obligations to compensate for damage, such damage shall be deemed to consist of negative consequences caused to a person in the form of pecuniary or non-pecuniary losses, which require compensation from the perpetrator. It is established that civil legislation indicates that a person may be held civilly liable for the violation of the rights and obligations of individual entities. The study focuses on additional arguments in support of the thesis that the primary function of civil liability is restorative (compensatory), since its general aim is to restore the infringed subjective civil right on the basis of the principle that the extent of liability corresponds to the extent of the damage or loss caused. It is argued that measures of civil liability consist of civil sanctions imposed on the offender where there is a right that has been infringed and requires protection. It has been established that the means of protection vary, including independent measures without the involvement of regulatory authorities (self-defence), as well as preventive measures, i.e. those aimed at preventing a violation. The dissertation develops the idea that armed aggression is a specific ground for civil liability, which may be of a primary or derivative nature. It has been established that the primary ground is direct invasion and military operations, whilst derivative grounds are linked to chain reactions, such as fuel shortages, an energy crisis or the destruction of logistics routes, which render it impossible to fulfil contractual obligations. It has been determined that damage is caused not only by direct shelling but also by the forced suspension of business processes.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Тутова Ю.В. Заходи відповідальності у контексті компенсації шкоди, завданої збройною агресією. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. Вип. 6. Ч. 1. С. 418-422.
- Тутова Ю.В. Проблематика відмови від права власності в контексті отримання компенсації за знищене майно внаслідок збройної агресії. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2025. № 91. Ч. 1. С. 449-454.
- Тутова Ю.В. Звільнення від відповідальності за невиконання зобов'язання через форс-мажор у зв'язку зі збройною агресією. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2025. № 3. С. 48-57.
- Тутова Ю.В. Моральна (немайнова) шкода у цивільному праві України. Європейські перспективи. 2026. № 1. С. 157-162.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жорнокуй Юрій Михайлович
2. Yurii M. Zhornokui

Кваліфікація: Доктор юридичних наук, професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9669-6062

Додаткова інформація: ;<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203966609>

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гусаров Костянтин Володимирович
2. Kostiantyn V. Husarov

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8774-259X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна
2. Olena M. Bernaz-Lukavetska

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2133-1672

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кухарев Олександр Євгенович

2. Oleksandr Y. Kukhariev

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2086-9179

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попова Софія Олегівна

2. Sofiia O. Popova

Кваліфікація: д.філософ, 081

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3628-1513

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кройтор Володимир Андрійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кройтор Володимир Андрійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Невядовський Владислав Олегович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна